

(i) Printed Pages : 8]

Roll No.

(ii) Questions : 9+9+9]

Sub. Code :

0	3	3	9
---	---	---	---

Exam. Code :

0	0	0	4
---	---	---	---

**B.A./B.Sc. (General) 4th Semester
Examination**

1047.

SOCIOLOGY

(In all mediums)

Paper : Social Institution

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 90

English Medium

Note :- (i) Attempt *five* questions in all. Question No. 1 is compulsory. Attempt *four* questions, selecting *one* question from each Unit.

(ii) All questions carry equal marks.

1. Answer any *nine* parts in **5-7** lines each.

(i) Two characteristics of Institution

(ii) Types of Institutions

(iii) Political Institutions

N-115

(1)

Turn Over

- (iv) Exogamy
2. (v) Single Parent Family
- (vi) Consanguineal and Affinal kin
3. (vii) *Two* functions of State
- (viii) Democracy
4. (ix) Division of Labour
- (x) Polytheism
5. (xi) Sacred
- (xii) Protestant Ethic 2×9=18

Unit-I

6. 2. Define Institutions. Discuss in detail Social Institutions. 18
7. 3. What are functions of Institutions ? Differentiate between Institutions and Society. 18

Unit-II

4. Discuss various types of Family. Briefly discuss changes taking place in family. 18
5. Discuss rules of mate selection. What are changes taking place in marriage in India ? 18

Unit-III

6. Discuss functions of Political Institutions. Write a note on State. 18
7. Write short notes on the following :
- (a) Property
 - (b) Division of Labour 9,9

Unit-IV

8. What are the main elements of Religion ? Discuss functions of religion. 18
9. Discuss Durkheim and Weber's views on Religion. 18

हिन्दी माध्यम

नोट :— (i) कुल पाँच प्रश्न कीजिए। प्रश्न नं. 1 अनिवार्य है। प्रत्येक इकाई से एक प्रश्न चुनते हुए चार प्रश्न और कीजिए।

(ii) सभी प्रश्नों के अंक समान हैं।

1. नौ प्रश्नों के उत्तर प्रत्येक 5-7 लाइनों में दीजिए—

(i) संस्था की दो विशेषताएँ

(ii) संस्था के प्रकार

(iii) राजनैतिक संस्थाएँ

(iv) असवर्ण विवाह

(v) एकल माता-पिता परिवार

(vi) खून का गहरा रिश्ता तथा आकर्षण रिश्ता

(vii) राज्य के दो कार्य

(viii) प्रजातंत्र

(ix) श्रम-विभाजन

(x) बहुदेववाद

(xi) पवित्र

(xii) प्रोटैस्टेंट नीति

2×9=18

इकाई-I

2. संस्थाओं की परिभाषा दीजिए। सामाजिक संस्थाओं का विस्तृत वर्णन कीजिए। 18
3. संस्थाओं के क्या कार्य हैं ? संस्थाओं तथा समाज में अन्तर बताइए। 18

इकाई-II

4. परिवार के विभिन्न प्रकारों का वर्णन कीजिए। परिवार में परिवर्तन पर संक्षिप्त में चर्चा कीजिए। 18
5. साथी चुनाव के नियम बताइए। भारत में विवाह में क्या परिवर्तन हो रहे हैं ? 18

इकाई-III

6. राजनैतिक संस्थाओं के कार्यों का वर्णन कीजिए। राज्य पर एक टिप्पणी लिखिए। 18
7. निम्न पर संक्षिप्त टिप्पणियाँ लिखिए—
- (i) सम्पत्ति
- (ii) श्रम विभाजन 9,9

इकाई—IV

8. धर्म के प्रमुख तत्त्व कौनसे हैं ? धर्म के कार्य बताइए। 18
9. धर्म के प्रति दुर्खीम तथा वेबर का दृष्टिकोण बताइए। 18

ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਧਿਅਮ

ਨੋਟ :- (1) ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ । ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ.1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ । ਹਰ ਇੱਕ ਇਕਾਈ ਤੋਂ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚੁਣਦੇ ਹੋਏ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

(2) ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅੰਕ ਸਮਾਨ ਹਨ।

1. ਕੋਈ ਨੌਂ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਿਉ ਹਰ ਇੱਕ ਜਵਾਬ 5-7 ਲਾਇਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ -

- (1) ਸੰਸਥਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ
- (2) ਸੰਸਥਾ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ
- (3) ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ
- (4) ਜਾਤ ਗੋਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਵਿਆਹ
- (5) ਇਕਹਰਾ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਪਰਿਵਾਰ
- (6) ਖੂਨ ਦਾ ਗਹਿਰਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਅਤੇ ਖਿੱਚ ਰਿਸ਼ਤਾ
- (7) ਰਾਜ ਦੇ ਦੋ ਕਾਰਜ
- (8) ਪ੍ਰਜਾਤੰਤਰ
- (9) ਮਿਹਨਤ-ਵੰਡ
- (10) ਬਹੁਦੇਵਵਾਦ
- (11) ਪਵਿੱਤਰ
- (12) ਪ੍ਰੋਟੈਸਟੇਟ ਨੀਤੀ

2×9=18

ਇਕਾਈ-I

2. ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿਓ । ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਸਹਿਤ ਵਰਣਨ ਕਰੋ । 18
3. ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਜ ਹਨ ? ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ । 18

ਇਕਾਈ-II

4. ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਵਿਭਿੰਨ ਕਿਸਮਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ । ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਉੱਤੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ । 18
5. ਸਾਥੀ ਚੋਣ ਦੇ ਨਿਯਮ ਦੱਸੋ । ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਕੀ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ? 18

ਇਕਾਈ-III

6. ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ । ਰਾਜ ਉੱਤੇ ਇੱਕ ਟਿੱਪਣੀ ਲਿਖੋ । 18
7. ਨਿਮਨ ਉੱਤੇ ਸੰਖੇਪ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਲਿਖੋ -
 - (1) ਜਾਇਦਾਦ
 - (2) ਮਿਹਨਤ ਵਿਭਾਜਨ9,9

ਇਕਾਈ-IV

8. ਧਰਮ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੱਤ ਕਿਹੜੇ ਹਨ ? ਧਰਮ ਦੇ ਕਾਰਜ ਦੱਸੋ । 18
9. ਧਰਮ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਦੁਰਖੀਮ ਅਤੇ ਵੇਬਰ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੱਸੋ । 18